

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 135΄

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (70 μον.)

Κείμενο 1: Ο δικός μου παππούς

Πολλές φορές, όταν πνίγουν το μυαλό μου οι αναμνήσεις από τα παιδικά και τα εφηβικά μου χρόνια, ανοίγω και βλέπω τα άλμπουμ ή διαβάζω τα ξεθωριασμένα γράμματα που έχω φυλαγμένα σαν το χρυσάφι όλης της γης σε κάποια γωνιά του σπιτιού μου. Σήμερα το πρώτο γράμμα που άνοιξα, ήταν του παππού μου, που μου είχε στείλει κάπου το 1959 στην Αθήνα όπου σπούδαζα. [...]

Ο παππούς είναι ένα κυρίαρχο πρόσωπο του κόσμου αυτού, τον οποίο ανακάλυπτα σε κάθε στιγμή των παιδικών μου χρόνων. Οι γενιές τότε ζούσαν κάτω από την ίδια στέγη, τα εγγόνια δεν συναντούσαν τους συγγενείς στη χάση και στη φέξη [...] και τα μικρά παιδιά χαιρόντουσαν καθημερινά την αγάπη, τα παραμύθια και την αγκαλιά των παππούδων και των γιαγιάδων. [...]

Παρόλο που είχε πολλές ασχολίες εύρισκε χρόνο για να ασχολείται με τα εγγόνια του. Πρώτα απ' όλα με εμένα. Καβαλούσαμε αυτός το μουλάρι κι εγώ τον γαίδαρο και κάναμε περιοδεία στα χωράφια. [...] Μου έλεγε ιστορίες από τη Μικρασιατική καταστροφή, τους πρόσφυγες, την κατοχή και τον εμφύλιο... Μου έδειχνε τις φωλιές των πουλιών στα κλήματα, [...] «Έλα να δεις, έχει και αυγά μέσα!». Άνοιγα τα μάτια μου και γέμιζαν με τα θαύματα του κόσμου. Κι ο παππούς από δίπλα, με το κοφίνι για τον τρύγο, σιγοτραγουδούσε: «Να 'ταν τα νιάτα δυο φορές, τα γηρατειά καμιά...»

(Διασκευή)

Θεόφιλος Πατσάς

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://www.vasilika.gr/pdf/papous.pdf>

Ημερομηνία ανάρτησης: 04 -03 -12

Ημερομηνία ανάληψης αρχείου: 05 -10 - 15

Κείμενο 2 : Ο ρόλος της γιαγιάς και του παππού στη ζωή των παιδιών

Στις μέρες μας λόγω των δύσκολων συνθηκών ζωής είναι σύνηθες φαινόμενο η γιαγιά και ο παππούς να ζουν κοντά ή πολλές φορές να συμβιώνουν ακόμη και στο ίδιο σπίτι με την οικογένεια και να βοηθούν στην ανατροφή των παιδιών. [...]

Η καθημερινή επαφή των παππούδων με τα εγγόνια και η συμμετοχή τους στο μεγάλωμά τους έχει πολλά πλεονεκτήματα, ωστόσο εγκυμονεί

κάποιους κινδύνους. Ένας από αυτούς είναι πως οι γονείς λόγω ανασφάλειας που νιώθουν για το πώς θα ανταποκριθούν σωστά στον απαιτητικό ρόλο τους και λόγω έλλειψης εμπειρίας στη διαπαιδαγώγηση παιδιών, μπορεί να εφησυχάσουν και να αφεθούν ολοκληρωτικά στην καλοπροαίρετη παρέμβαση των παππούδων. [...] Αυτό όμως, που πρέπει να γίνει κατανοητό είναι πως οι παππούδες σε καμιά περίπτωση δεν αντικαθιστούν τους γονείς. [...]

Φυσικά υπάρχουν κάποιες παγίδες και από την πλευρά της γιαγιάς και του παππού [...] Κάποιες φορές οι παππούδες παρεμβαίνουν καλοπροαίρετα πάντα σε μεγαλύτερο βαθμό από όσο πρέπει και προκαλούν άθελά τους συγκρούσεις. Επιτρέπουν συνήθως στα παιδιά να φάνε περισσότερα γλυκά από όσα έχουν ορίσει οι γονείς ή να πάνε πιο αργά για ύπνο, κάτι στο οποίο οι γονείς δε συναινούν. [...]

Κλείνοντας, είναι σημαντικό το ζευγάρι να ορίσει ξεκάθαρα ποια είναι τα όρια και οι κανόνες στα οποία μπορούν να παρέμβουν οι παππούδες. [...]

Διασκευή

Μαρίνα Κόντζηλα (Συμβουλευτική Ψυχολόγος)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://www.myxalandri.gr/arthra/4299-o-rolos-tis-giagias-kai-tou-pappoy-sti-zoi-ton-paidion-tis-psyxologou-marinas-kontzila>

Ημερομηνία ανάρτησης αρχείου: 24 - 01 - 15

Ημερομηνία ανάληψης αρχείου: 14 - 10 - 15

A.1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (Μονάδες 30)

1. Να σημειώσετε κατά πόσο είναι ορθό (Ο) ή λάθος (Λ) το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων.

- i. Ο συντάκτης στο **Κείμενο 1** χρησιμοποιεί πρώτο (α') πρόσωπο, επειδή αφηγείται στιγμές από τα παιδικά-εφηβικά του χρόνια, έτσι γίνεται πιο προσιτό και ευχάριστο για τον αναγνώστη.
- ii. Στο **Κείμενο 2** η συντάκτρια δίνει συμβουλές για την ανατροφή των παιδιών.
- iii. Οι γονείς δεν θα πρέπει να θέτουν όρια στους παππούδες και τις γιαγιάδες που αναλαμβάνουν τη φροντίδα των παιδιών. **Κείμενο 2.**
- iv. Ο συντάκτης του **Κειμένου 1** θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαία η επαφή των παιδιών με τους παππούδες.

(μονάδες 4)

2. Ποιο είναι το κεντρικό πρόσωπο της αφήγησης του **Κειμένου 1** και με ποια αφορμή άρχισε να καταγράφει τις σκέψεις του;

(μονάδες 2)

3. Το κοινό θέμα των πιο πάνω κειμένων είναι η ζωή των παιδιών με τη γιαγιά και τον παππού. Ποια πτυχή αναπτύσσεται στο **Κείμενο 1** και ποια στο **Κείμενο 2**;
(μονάδες 4)

4. Να συμπληρώσετε την **3^η παράγραφο του κειμένου 2** («Φυσικά υπάρχουν ... οι γονείς δε συναινούν») με μία δική σας πρόταση κατακλείδα.

(μονάδες 3)

5. α. Να εντοπίσετε **δύο (2)** ρήματα στην πιο κάτω περίοδο λόγου και να σημειώσετε τη **συζυγία** και τη **φωνή** την οποία ανήκουν.

«...η γιαγιά και ο παππούς ζουν κοντά ή πολλές φορές συμβιώνουν ακόμη και στο ίδιο σπίτι με την οικογένεια και βοηθούν στην ανατροφή των παιδιών.»
(Κείμενο 2)

Ρήματα	Συζυγία	Φωνή

- β. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, χρησιμοποιεί αυτή τη φωνή ο συντάκτης;

(μονάδες 7)

6. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα των προτάσεων της **A' στήλης** με την έγκλιση και τη σημασία που αναγράφεται στη **B' στήλη**. [Προσοχή, στη **B' στήλη** περισεύει ένα σημείο!]

A' στήλη	B' στήλη
1. «Να 'ταν τα νιάτα δυο φορές, τα γηρατιά καμία...» κειμ. 1, 4^η παράγραφος)	α.Οριστική- πραγματικό
2. «Οι γενιές τότε ζούσαν κάτω από την ίδια στέγη.» κειμ. 1, 5^η παράγραφος)	β.Προστακτική- προτροπή
3. «Έλα» (κειμ. 1, 4^η παράγραφος)	γ.Υποτακτική- ευχή
	δ.Υποτακτική-προτροπή

(μονάδες 3)

7. α. Σε ποιο βαθμό βρίσκεται το επίθετο πολλά; (**κειμ. 2, 2^η παράγραφος**)
β. Να συμπληρώσετε και τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου.

(μονάδες 3)

8. Να καταγράψετε δύο τουλάχιστον λέξεις, που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις παρακάτω:

- i. Γράφω: _____, _____
ii. Γεννήθηκε: _____, _____

(μονάδες 2)

9. Από την **πρώτη (1^η) και τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου 2**, να εντοπίσετε τις λέξεις του **κειμένου 2** που έχουν τις παρακάτω σημασίες.

- i. Ζουν μαζί _____
ii. Δεν είναι σύμφωνοι/ Κοινωνικές φιλικές σχέσεις

(μονάδες 2)

A. II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Ως μέλη της συντακτικής ομάδας του σχολείου σας καλείστε να γράψετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική σχολική εφημερίδα, με τίτλο: «Παππούδες εν δράσει!». Στο κείμενό σας, αφού αναφερθείτε στη μορφή της οικογένειας στην εποχή μας, να σχολιάσετε τη σημασία της συμβολής των παππούδων/γιαγιάδων στην ανατροφή των παιδιών, προτείνοντας ταυτόχρονα τρόπους ενδυνάμωσης των δεσμών μεταξύ παιδιών – γονέων - παππούδων/γιαγιάδων.

(Έκταση: 200 - 230 λέξεις)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (30 μον.)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αρχηγός Σηάτλ, «Η νύχτα των Ινδιάνων. Ένας λόγος του 1855»

Οι νεκροί σας παύουν να αγαπούν εσάς και τη γη που τους είδε να γεννιούνται από τη στιγμή που περνούν τις πύλες του τάφου και φεύγουν για να πλανηθούν πέρα από τα άστρα. Σύντομα σβήνουν από τη μνήμη σας και δεν ξαναγυρίζουν πια. Οι δικοί μας δεν ξεχνούν ποτέ τον θαυμαστό κόσμο που τους έδωσε τη ζωή. Εξακολουθούν ν' αγαπούν τις πράσινες αυτές κοιλάδες, αυτά τα μεγαλόπρεπα βουνά, αυτά τα βαθιά φαράγγια, αυτές τις λίμνες και τις ακτές με τις δασωμένες όχθες· φλέγονται πάντα από τρυφερή πονετική αγάπη για τους ζωντανούς που ζουν στη μοναξιά και επιστρέφουν συχνά από τη χώρα των Μακάριων Κινηγιών για να τους επισκεφθούν, να τους καθοδηγήσουν, να τους παρηγορήσουν και να τους ενθαρρύνουν. [...]

Θα εξετάσουμε την πρότασή σας και, όταν λάβουμε την απόφασή μας, θα σας την ανακοινώσουμε. Αλλά για να τη δεχτούμε, θέτω εγώ ο ίδιος, ήδη από τώρα, τον εξής όρο: να μη μας απαγορευτεί να επισκεπτόμαστε, οποιαδήποτε στιγμή και χωρίς να μας κακοποιούν, τους τάφους των προγόνων μας, των φίλων, των παιδιών μας. Κάθε κομματάκι αυτής της γης είναι ιερό στο πνεύμα του λαού μου. Κάθε βουνοπλαγιά, κάθε κοιλάδα, κάθε πεδιάδα, κάθε άλσος* είναι αγιασμένο από ένα γεγονός, καλό ή κακό, που έχει συντελεστεί πριν από πολλά χρόνια. Ακόμα και τα βράχια που μοιάζουν άφωνα και νεκρά, ιδρώνουν κατά μήκος της σιωπηλής όχθης και ριγούν στην ανάμνηση σημαντικών συμβάντων δεμένων με τη ζωή των δικών μου· η γη δέχεται πιο ερωτικά τα δικά μας από τα δικά σας βήματα γιατί είναι πλούσια από τη σκόνη των προγόνων μας και τα γυμνά μας πόδια το νιώθουν αυτό το άγγιγμα της αγάπης. Όλοι αυτοί που έφυγαν, τα παλικάρια μας, οι στοργικές μητέρες μας, οι ευτυχισμένες κόρες

με τη χαρούμενη καρδιά, ακόμα και τα μικρά παιδιά που έζησαν εδώ και γνώρισαν μόνο για λίγο τη χαρά, εξακολουθούν ν' αγαπούν αυτές τις εκτάσεις που σήμερα είναι σκυθρωπές και έρημες· κάθε μέρα, την ώρα που πέφτει σ' αυτές το σκοτάδι, πυκνά πυκνά επιστρέφουν τα πνεύματά τους. Όταν ο τελευταίος ερυθρόδερμος θα έχει εξαφανιστεί από την επιφάνεια αυτής της Γης και η ανάμνηση των δικών μου θα έχει γίνει μύθος ανάμεσα στους λευκούς ανθρώπους, αυτές οι όχθες θα μυρμηγκιάζουν από τους άορατους νεκρούς της φυλής μου και, όταν τα παιδιά των παιδιών σας θα νομίζουν πως είναι μόνα μέσα στους κάμπους, μέσα στα μαγαζιά, μέσα στα εργαστήρια, στους δρόμους ή στη σιωπή αδιαπέραστων δασών, δεν θα είναι όπως νομίζουν. Σ' όλη τη Γη δεν θα υπάρχει μέρος όπου να μπορούν να βρουν τη μοναξιά. Τη νύχτα, όταν στα χωριά μας και στις πόλεις μας θα απλώνεται σιωπή και σεις θα τις νομίζετε έρημες, οι δρόμοι θα είναι γεμάτοι από πλήθη νεκρών που θα επιστρέφουν στα ωραία μέρη που κατείχαν άλλοτε και ακόμα συνεχίζουν ν' αγαπούν. Ο λευκός άνθρωπος ποτέ δεν θα είναι μόνος.

άλσος*: μικρό δάσος

Ερώτηση Β1

Να εξηγήσετε πώς αποδεικνύονται οι δυνατοί δεσμοί ανθρώπου και φύσης στο απόσπασμα από το κείμενο «Η νύχτα των Ινδιάνων»

(μονάδες 10)

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστας Βασιλείου, «Επειδή»

Επειδή κάψατε τα δάση μου
Για να κόψετε τα οικόπεδά σας
Και μιλάτε για Δασούπολη
Εκεί που δεν υπάρχει ούτε ένα δέντρο

Επειδή ανασκάψατε τους κήπους μου
Για ν' απλώσετε τα γήπεδά σας
Και μιλάτε για Ανθούπολη
Εκεί που δεν υπάρχει ούτε ένα άνθος

Επειδή μωρανθήκατε
Επειδή σκοτώνετε τον ήλιο μου
Για να πλουτίσετε τα σκότη σας
Και μιλάτε για Λάμπουσα
Εκεί που δεν υπάρχει λάμψη
Και μιλάτε για Αλάμπρα
Εκεί που δεν υπάρχει φως

Όμως υπάρχει ο Κεραυνός
Και θα σας κάψει.

Ερώτηση Β2

α) Να συγκρίνετε τη σχέση ανθρώπου-φύσης στα κείμενα Ι και ΙΙ και να καθορίσετε με ποια δύο εκφραστικά μέσα παρουσιάζεται αυτή σε κάθε κείμενο.

(μονάδες 10)

β) Να εξηγήσετε ποια σοβαρά οικολογικά επακόλουθα της καταστροφής των δασών προβλέπονται στα κείμενα Ι και ΙΙ και να σχολιάσετε το ύφος με το οποίο περιγράφονται αυτά.

(μονάδες 10)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ